

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานี เป็นการศึกษาโดยใช้กระบวนการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ วิธีดำเนินการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยข้างต้น มีรายละเอียดดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดในปทุมธานี ซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมายโดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จ ดังต่อไปนี้

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1.1 ประชากร ได้แก่

วิสาหกิจชุมชนจังหวัดปทุมธานี จำนวน 381 แห่ง ที่จดทะเบียนแล้วกับกรมส่งเสริมการเกษตรจนถึงสิ้นปี 2560

1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนจังหวัดปทุมธานี จำนวน 80 แห่ง ซึ่งได้จากการคำนวณโดยใช้สูตรการกำหนดขนาดตัวอย่างของยามาเน่ที่ขนาดความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.10 กล่าวคือ

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2} = \frac{381}{1 + 381(0.10)^2} = 79.21 \sim 80 \text{ แห่ง}$$

กลุ่มตัวอย่างทั้ง 80 แห่ง กระจายกันอยู่ในทุกๆ อำเภอตามสัดส่วนของจำนวนวิสาหกิจชุมชนในแต่ละอำเภอ ข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิจัยเก็บรวบรวมจากประธาน/รองประธาน กรรมการ และสมาชิกของแต่ละวิสาหกิจชุมชนตัวอย่าง จำนวนรวมทั้งสิ้น 80 คน 154 คน และ 240 คน ตามลำดับ ดังรายละเอียดที่แสดงไว้ในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 กลุ่มตัวอย่างวิสาหกิจชุมชน ประธาน/รองประธาน กรรมการ และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานีที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

อำเภอ	จำนวน* วิสาหกิจชุมชน ทั้งหมด (แห่ง)	จำนวนตัวอย่าง วิสาหกิจชุมชน (แห่ง)	จำนวนตัวอย่าง (คน)		
			ประธาน/ รองประธาน	กรรมการ	สมาชิก
เมืองปทุมธานี	75	16	16	30	48
หนองเสือ	67	14	14	26	42
ลาดหลุมแก้ว	31	7	7	14	21
ลำลูกกา	49	10	10	20	30
คลองหลวง	55	11	11	22	33
ธัญบุรี	75	16	16	30	48
สามโคก	29	6	6	12	18
รวม	381	80	80	154	240

ที่มา: *กรมส่งเสริมการเกษตร (2560)

วิธีการสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มเชิงแบบ 2 ขั้นตอน (two-stage) ดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มวิสาหกิจชุมชนจากอำเภอต่างๆ ทั้ง 7 อำเภอ ในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ประมาณ 0.21 ของจำนวนวิสาหกิจชุมชนแต่ละอำเภอ ได้ขนาดตัวอย่างรวม 80 วิสาหกิจชุมชน

ขั้นที่ 2 สุ่มตัวอย่าง ประธาน/รองประธาน 1 คน กรรมการ 2 คน และสมาชิก 3 คน จากแต่ละวิสาหกิจชุมชนตัวอย่าง ได้ขนาดตัวอย่างประธาน/รองประธาน กรรมการ และสมาชิกจากวิสาหกิจชุมชน รวม 86, 154 และ 240 คน ตามลำดับ

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

1.2.2 การสร้างเครื่องมือ สร้างคำถามที่ต้องการทราบจากผู้ให้ข้อมูลในแต่ละกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มประธาน/รองประธาน กลุ่มกรรมการ และกลุ่มสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนตัวอย่างในจังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วยคำถามที่กำหนดคำตอบไว้ให้เลือกตอบ หรือคำถามปลายปิด (closed-end question) ดังแสดงไว้ในแบบสอบถามประธาน/รองประธานวิสาหกิจชุมชน แบบสอบถามกรรมการวิสาหกิจชุมชน และแบบสอบถามสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ในภาคผนวก ก, ข และ ค ตามลำดับ

คำถามในแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับ เช่น มาตรการประเมินระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นดังนี้

0	หมายถึง	ระดับไม่ได้ใช้เลย
1	หมายถึง	ระดับใช้ค่อนข้างน้อย
2	หมายถึง	ระดับใช้ปานกลาง
3	หมายถึง	ระดับใช้ค่อนข้างมาก
4	หมายถึง	ระดับใช้มาก

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยในแต่ละระดับการใช้มาตรการประเมินข้างต้นเป็น

ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	0.00 - 0.80	ระดับไม่ได้ใช้เลย
ค่าเฉลี่ย	0.81 - 1.60	ระดับใช้ค่อนข้างน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.61 - 2.40	ระดับใช้ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	2.41 - 3.20	ระดับใช้ค่อนข้างมาก
ค่าเฉลี่ย	3.21 - 4.00	ระดับใช้มาก

1.2.3 การตรวจสอบเครื่องมือ

1) การตรวจสอบความถูกต้องเพียงตรงของแบบสอบถาม (Content validity) โดยทำการตรวจสอบก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม กล่าวคือตรวจสอบว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาให้คำตอบตรงตามที่ต้องการ ครอบคลุมเนื้อหาที่วิจัย ความเข้าใจตรงกับข้อคำถาม โดยให้ที่ปรึกษาโครงการและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมและแก้ไขแบบสอบถามตามผลการตรวจสอบก่อนนำไปใช้

2) การตรวจสอบความเชื่อถือได้ (reliability) นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขแล้วไปทำการทดสอบประธาน กรรมการ และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 30 คน โดยใช้ข้อคำถามที่อยู่ในรูปมาตรวัดประเมินค่าของแบบสอบถามประธาน กรรมการ และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานี แล้วนำข้อมูลที่ได้ทำการสอบถามมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เพื่อวัดความเชื่อถือได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.837

1.3 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ประธาน/รองประธาน กรรมการ และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในทุกอำเภอของจังหวัดปทุมธานี จำนวนรวม 480 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 3.1 ระหว่างเดือนตุลาคม ถึงเดือนธันวาคม 2561 โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1.3.1 ประชุมชี้แจงการดำเนินงานโครงการวิจัยแก่ผู้ช่วยนักวิจัย

1.3.2 จัดทำรายชื่อวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานี โดยประสานงานขอรายชื่อจากสำนักงานเกษตรจังหวัดปทุมธานี สุ่มตัวอย่างวิสาหกิจชุมชนจากแต่ละอำเภอตามจำนวนที่กำหนดไว้ในตารางที่ 3.1

1.3.3 เก็บรวบรวมข้อมูลจากประธาน/รองประธาน กรรมการ และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนของแต่ละวิสาหกิจชุมชนตัวอย่างในจังหวัดปทุมธานีทั้ง 80 แห่ง ตามจำนวนที่ระบุไว้ในตารางที่ 3.1 โดยใช้

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานี สำหรับประธาน/รองประธานวิสาหกิจชุมชน สำหรับกรรมการวิสาหกิจชุมชน และสำหรับสมาชิกวิสาหกิจชุมชน (ดูภาคผนวก ก, ข และ ค)

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.4.1 ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จ

1.4.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) สถิติเชิงพรรณนา ใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ความต้องการในการใช้ และปัญหาอุปสรรคในการใช้

2) สถิติเชิงอ้างอิง ใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation) ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และระดับประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

2. การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.1 การรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งกำหนดประเด็นสัมภาษณ์ได้ 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

2.1.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานี

2.1.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน และการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานี

2.2 คุณสมบัติผู้ให้ข้อมูลของการวิจัยเชิงคุณภาพ

คุณสมบัติและจำนวนผู้ให้ข้อมูล คือ

1) ประธาน/รองประธานวิสาหกิจชุมชนของจังหวัดปทุมธานีในปัจจุบันที่มีประสบการณ์ในการบริหารวิสาหกิจชุมชนมาแล้วอย่างน้อย 2 ปี จำนวน 2 คน

2) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนของจังหวัดปทุมธานีในปัจจุบันที่มีอายุการเป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดปทุมธานีอย่างน้อย 2 ปี จำนวน 2 คน

3) เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรประจำสำนักงานส่งเสริมการเกษตรจังหวัดปทุมธานีที่รับผิดชอบงานวิสาหกิจชุมชนอย่างน้อย 2 ปี จำนวน 4 คน

รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ 8 คน